

Eagle Canyon: een nieuw natuurgebied in Georgië

Khatuna Akhalaia, Jan Betlem & Amiran Kodiashvili

Republiek Georgië

De Kaukasische Republiek Georgië ligt ten oosten van de Zwarte Zee en wordt in het noorden begrensd door de Russische Federatie, in het zuiden door Turkije, Armenië en Azerbaidzjan. Vergeleken met Nederland (41.526 km² met 16,5 miljoen inwoners) heeft Georgië (69.700 km² en ruim vijf miljoen inwoners) ongeveer zes keer minder inwoners per vierkante kilometer. Het reizen door met name het oostelijke deel van Georgië voert door een aaneenschakeling van kleine dorpjes, uitgestrekte landbouwarealen (wijn) en bossen. Aan de horizon is altijd de majestueuze Kaukasusbergketen op de grens met de Russische Federatie zichtbaar, met bergtoppen van meer dan 5000 m welke voor de helft van het jaar bedekt zijn met sneeuw. Begin 2006 bezocht Jan Betlem dit indrukwekkende gebied toen hij werd uitgenodigd voor een bezoek aan 'Eagle Canyon', een onlangs tot beschermd natuurmonument verklaard gebied.

Eagle Canyon

Eagle Canyon, gelegen in de Regio Dedoflistsvaro, is over een verharde weg te bereiken vanuit de hoofdstad Tbilisi. Alleen de weg naar Dedoflistsvaro is al een beleving. Op heldere dagen steken de witgetopte pieken van de Kaukasus fraai af tegen het kleinschalige landschap met dorpjes, landbouwgronden en wijngaar-

den, afgewisseld met perzik- en abrikoosboomgaarden. Na ongeveer 125 km richting Azerbaidzjan lijkt de weg bijna op te houden; dit is het grensgebied tussen de Russische Federatie, Azerbaidzjan en Georgië. We worden zonder overbodige ceremonie ontvangen door een in camouflagepak gestoken bebaarde man. Dat is Amiran Kodiashvili en hij

Eagle Canyon: een nieuw natuurgebied in Georgië

Het Bezoekers- en Informatiecentrum bij de ingang van 'Eagle Canyon', april 2006. The Visitor and Information Centre at the entrance of 'Eagle Canyon'. April 2006.
Foto: Jan Betlem.

wordt voorgesteld als conservator van 'Eagle Canyon'. Samen vertrekken we in een oude Russische jeep het veld in. Na een kwartiertje komen we aan bij een inderdaad op een 'canyon' lijkende rotsformatie van kalksteen met slechts spaarzame begroeiing. Bij het onlangs gebouwde bezoekerscentrum krijgen we informatie over het gebied, het beheer en de interessante bezienswaardigheden. Het blijkt dat de rotsformaties in een verder bijna vlakke omgeving liggen. Hoofdattractie is een spectaculaire kloof met steile rotswanden. In deze rotswanden broeden diverse soorten zoals Monniksgier *Aegypius monachus* en Vale Gier *Gyps fulvus*. Ook

andere soorten zoals Keizerarend *Aquila heliaca* en Aasgier *Neophron percnopterus* zijn als broedvogel waargenomen. Vanwege het voorkomen van deze soorten heeft de lokale bevolking dit gebied 'Eagle Canyon' genoemd. De rotsen hebben in het begin van de canyon een vrij spaarzame vegetatie, typisch voor voedselarm kalkgrasland. Het voorkomen van de endemische plantensoort *Campanula kakhetica* is alleen maar bekend van dit gebied. In het vroege voorjaar troffen we een rijke kruidachtige plantengroei aan met vele bloemen, onder andere diverse soorten orchideeën. Verderop, waar de canyon dieper wordt zijn de steiltes zwaarder begroeid met natuurlijk bergbos.

Het begin van de 'canyon', een uitgesleten kloof in kalksteenformatie. The 'canyon' consists of a deep eroded gully in limestone.
Foto: Jan Betlem.

Op beperkte schaal zijn excursies mogelijk. Excursions for small groups are possible by prior arrangement. Foto: Jan Betlem.

Het landgebruik van de rotsformatie en de omliggende bosgebieden bestaat uit overwegend extensieve beweiding met koeien door de lokale bevolking.

Beheer en bezoek

Dankzij de activiteiten van een lokale milieubeschermingsorganisatie (Artsivis Kheoba) is de status van het ongeveer 100 ha grote canyongebied onlangs verheven tot 'beschermd natuurgebied'. Deze niet-gouvernementele organisatie heeft het unieke beheers- en gebruiksrecht voor twintig jaar verkregen van de lokale administratie voor de canyon, alsmede voor ruim 600 ha aanliggend bergbos. Een oude boerderij met ruim 46 ha landbouwgrond, in de Sovjettijd gebruikt als

vakantiekamp, staat op de nominatie om verbouwd te worden tot 'eco-toerisme'-hotel. Uiteraard ontbreken de daarvoor benodigde fondsen.

Eerste studies hebben reeds uitgewezen dat de gieren foerageren in een straal van circa 60 km rondom de canyon. De noodzaak voor een gedetailleerd beheersplan voor het terrein alsmede identificatie van de aanliggende foerageerterreinen is één van de grootste wensen van het management. Ook daarvoor ontbreken momenteel de fondsen. Wel werd bescheiden financiering van de Wereldbank verkregen voor de bouw en eerste inrichting van een bezoekerscentrum met parkeergelegenheid alsmede voor hulpmiddelen voor het management. Zo

Zwarte Oolevaars *Ciconia nigra* in één van de holen in de klif. Black Storks *Ciconia nigra* in one of the numerous caves and holes of the cliff. Foto: Jan Betlem.

Een Slangenarend
Circaetus gallicus boven
de kloof, september 2005.
A Short-toed Eagle
Circaetus gallicus above
the canyon, September
2005.
Foto: Jan Betlem.

werden onder andere telescopen en verrekijkers aangeschaft. De hoofdbeheerder is enthousiast, ervaren en in Zuid-Afrika opgeleid. Hij leidde ons rond over de rijk met bloemen begroeide kalksteenformaties die uitzicht bieden over de kloof naar de andere kant van de 'canyon'. Verdekt opgesteld tussen wat lage boompjes hadden we een prima zicht op de holen en grotten in de tegenovergelegen rotswand en zo konden we ongestoord en ongezien de broedende Vale Gieren *Gyps fulvus* bespieden. Hoogtepunt van onze tocht was een waarneming van twee jonge, bijna typisch geelgekleurde, Aasgier *Neophron percnopterus*.

Technische assistentie

'Eagle Canyon' heeft dringend behoefte aan inventarisatiemedewerkers (voor zowel flora als fauna) en nodigt vooral Nederlandse vrijwilligers uit zich te melden bij het management. Daarnaast is er behoefte aan een gedetailleerde kartering van het gebied (de rotsformaties, de omliggende bossen, evenals het foerageergebied van de diverse gieren en roofvogels) als basisstudie alsmede voor het opstellen van een beheersplan voor het beschermde gebied. Met meer informatie kan ook daadkrachtiger worden ingespeeld op toekomstige ontwikkelingsplannen in de regio.

Summary

Georgia is a country situated in the Caucasus and borders with the Russian Federation (in the North), the Black Sea (in the West), Turkey, Azerbaijan and Armenia (in the South). It measures 69.700 square kilometres with a total population

of more than 5 million. (For comparison: the Netherlands measures 41.526 square kilometres with a population of 16,5 million). Eagle Canyon ('Artsivis Kheoba' in the local language) is a recently protected area in the eastern part of Georgia, in Dedoflistsqaro Region, some 125 kilometers from the capital Tbilisi. It consists of typical limestone outcrops in a further almost flat landscape. The limestone outcrops are covered with scarce

De majestueuze bergtoppen van het Kaukasusgebergte in het grensgebied bereiken hoogten van ruim 5000 m. The impressive peaks of the Caucasus Range reach above 5000 m.
Foto: Jan Betlem.

vegetation, among others with the endemic 'Caucasus Machita' *Campanula kakhetica*, which grows on the limestone summits in cracks and openings with very limited soil. Deeper in the canyon, the cliffs show a more denser natural mountain forest vegetation. The local people call the area 'Eagle Canyon' because of the numerous vultures and birds of prey which nest or frequent the area, and which are mistakenly called 'eagles'. Birds which catch most attention and which have a confirmed breeding status in the area (among others): Eurasian Black Vulture *Aegypius monachus*, Griffon Vulture *Gyps fulvus*, Imperial Eagle *Aquila heliaca*, and the typical yellowish Egyptian Vulture *Neophron percnopterus*.

Currently, Eagle Canyon got the status of a Natural Monument. The total area covers about 100 ha and consists of mainly the limestone outcrops. Realizing the importance of the surrounding forested area, the local NGO (Artsivis Kheoba) has secured the management of the surroundings

through a twenty years lease from the local administration. The surrounding area of about 649 ha includes mountain forests and about 46 ha of pasture lands. The NGO has plans to develop an existing former Soviet holiday camp into a tourist hotel for ecotourism development.

Through a recently received World Bank grant, the management of the Natural Monument was able to purchase telescopes and binoculars enabling them to further study the behaviour of the larger birds and to monitor the area. A small visitor centre was built and currently parking facilities are constructed. Small footpaths allow for relative easy exploration of the area.

There is urgent need for further and professional studies in order to determine the dependency of the vultures and birds of prey in the surrounding areas and to assist management in setting out future management directions for proper conservation of the biodiversity in 'Eagle Canyon'.

Inquiries and offers for assistance (inventories, formulation management plan, etcetera) will be welcomed by the Director of the Eagle Canyon Natural Monument, Mr. Pavle Tavadze, 58 Kostava Street, Dedoflistsqaro region, Georgia, tel. mobile 8 99 170220, residence 995384, e-mail: T-Tavadze@hotmail.com.

■ K. Akhalaia, Vazisubani, III/2-7 fl. 63 Tbilisi, Georgië, e-mail: Khatunaakhalaia@yahoo.com, J. Betlem, Tielsestraat 18, 4043 JS Opheusden, Nederland, e-mail: Jan_Betlem@hotmail.com & A. Kodiashvili, Dedoflistsqaro region, Kostava Street 44, Georgië, e-mail: Eaglecanyon@yahoo.com.

Stijle kalksteenrotsformaties rijzen op uit een overigens tamelijk vlak landschap. Typical limestone outcrops in a further almost flat landscape.
Foto: Jan Betlem.